

บทที่ 1

ความเป็นมาความสำคัญของปัญหาการวิจัย

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยระบุว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืนและป้องกันปัญหาทางสังคมในระยะยาว ด้วยความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย รัฐบาลจึงให้ความสำคัญเห็นชอบนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาว พ.ศ. 2550-2559 และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมพัฒนาเด็กไว้หลายประการ และในยุทธศาสตร์การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กได้ระบุถึงแนวทางและมาตรการประการหนึ่งคือ ส่งเสริมให้มีการวิจัย ค้นคว้า ทดลองการพัฒนาด้านความรู้เรื่องเด็กปฐมวัย พัฒนาโปรแกรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทารูปแบบการให้บริการ ตลอดจนการวิจัยเพื่อพัฒนาด้านวิชาชีพของผู้ประกอบอาชีพด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย แต่พบว่าสภาพปัญหาด้านการพัฒนาเด็กประการหนึ่งคือ ขาดการวิจัย / ความรู้เชิงสังเคราะห์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก ทั้งนี้แม้จะมีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ใหม่ๆ ทั้งองค์ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการดูแลเด็กปฐมวัยในต่างประเทศมากมาย แต่ในการนำองค์ความรู้เหล่านั้นมาศึกษาและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริการและการศึกษาปฐมวัยในบริบทของประเทศไทยมีน้อย ขาดการกระตุ้นให้เกิดการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการเผยแพร่ที่จะนำสู่การส่งเสริมให้เกิดความเชี่ยวชาญแก่ผู้สอนและผู้วิจัยระดับอุดมศึกษา ในอันที่จะนำมาใช้ฝึกอบรมให้เกิดประโยชน์แก่เด็กปฐมวัยในระยะยาว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2550 : 14-15)

สำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยในประเทศนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยที่มีการศึกษาค้นคว้าทดลองและพัฒนาด้านความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก และในปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งที่เปิดการศึกษาระดับบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัย โดยกำหนดให้มีการทำวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดเรื่องเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้ผู้เรียนในหลักสูตรได้พัฒนาความเป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพในสาขาวิชาต่างๆผ่านกระบวนการวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.2549:21) จึงมีงานวิจัยจำนวนมากที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ ดังความเห็นของสุเมธ แยม่ม่ม.(2547:8) ที่กล่าวถึง

งานวิจัยในมหาวิทยาลัยว่า “...มหาวิทยาลัยในฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เป็น Frontier of Knowledge (ขอบเขตความรู้) ทำหน้าที่ชี้นำสังคม จึงเป็นจักรกลสำคัญในการสร้างบรรยากาศในการค้นคว้าวิจัยเป็นฐาน ... บทบาทของการวิจัยในมหาวิทยาลัยคือ วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และเพื่อนำไปประยุกต์เพื่อประโยชน์ของสังคม...”

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะอาจารย์สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา จึงต้องการจะศึกษาถึงสถานภาพงานวิจัยด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับลักษณะของงานวิจัยด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัยในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งผลจากการวิจัยนี้จะทำให้นักการศึกษาได้ทราบถึงขอบเขตความรู้ด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย และทราบว่า จะเพิ่มขอบเขตความรู้ในเรื่องใด และจะเพิ่มความรู้ได้อย่างไร อันจะส่งผลต่อการพัฒนางานวิจัยด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สถานภาพของงานวิจัยด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับ

1. ลักษณะของงานวิจัยด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย
2. หลักสูตรการศึกษาศึกษาปฐมวัย
3. การเรียนรู้/พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
4. การบริหารจัดการการศึกษาศึกษาปฐมวัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้องค์ความรู้เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของงานวิจัยด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ 1) ลักษณะของงานวิจัย 2) เนื้อหาสาระที่มุ่งศึกษาของงานวิจัย ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ในระหว่าง ปี 2546-2551
2. ได้แนวทางการศึกษาและพัฒนางานวิจัยด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัยระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในประเทศ ที่พิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2546 - 2551

2. เนื้อหาที่ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ สถานภาพงานวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยการจำแนกและจัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในประเด็นต่อไปนี้ 1) ลักษณะของงานวิจัย 2) เนื้อหาสาระที่มุ่งศึกษาของงานวิจัย

3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย คือ 1 ตุลาคม 2552- 30 เมษายน 2553

4. แหล่งข้อมูล คือ วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ซึ่งพิมพ์เผยแพร่อยู่ในห้องสมุดสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งที่เผยแพร่ (Online) ผ่านเครือข่าย (Web) ต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต (Internet)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คืองานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในประเทศ ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2546 - 2551

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คืองานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2546 - 2551 ที่พิมพ์เผยแพร่ในรูปของเอกสารที่มีอยู่ในห้องสมุดของหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งที่เผยแพร่(Online) ผ่านเครือข่าย(Web) ต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ที่มีข้อมูลตรงกับประเด็นที่ต้องการศึกษา จำนวน 222 เรื่อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานภาพงานวิจัยด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หมายถึง สถานภาพของงานวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ และการค้นคว้าอิสระด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย ที่พิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2546 - 2551 โดยจำแนกเป็น

1.1 ลักษณะของงานวิจัย จำแนกตามปีที่พิมพ์เผยแพร่ ประเภทของงานวิจัย รูปแบบของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 เนื้อหาสาระที่มุ่งศึกษาของงานวิจัย จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

2. หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หมายถึง เนื้อหาสาระที่ครอบคลุม แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเปรียบเทียบ การบริหารหลักสูตร และการใช้หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

3. การเรียนรู้/พัฒนาการของเด็กปฐมวัย หมายถึงเนื้อหาสาระที่ครอบคลุม การศึกษา สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย ยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4. การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย หมายถึงเนื้อหาสาระที่ครอบคลุม ปรัชญาและ หลักการบริหารจัดการการศึกษา ระบบการศึกษาและการจัดการการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย ปัญหาและความต้องการการจัดการการศึกษาปฐมวัยของชุมชนสังคมและประเทศ โครงสร้าง องค์การ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำ การวัดและประเมินผลการบริหารจัดการ การ จัดการความรู้ภายในองค์กร การพัฒนาบุคลากร การนิเทศและให้คำปรึกษา การประกันคุณภาพ การจัดการการศึกษาปฐมวัย การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย การศึกษางานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย

5. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชายและหญิงในช่วงอายุระหว่าง 3 – 5 ปี